

Særlige grunner ved fremtidige forhold

Vi viser til brevet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken datert 8. februar 2022.

TOLKNINGSUTTALELSE | 23.06.2022

Gjelder

- Opplæringslova - § 9 A-6 Statsforvalteren si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Må statsforvalteren vurdere særlige grunner-unntaket når de avviser saker som gjelder bekymring for et *fremtidig* skolemiljø?

Dere opplever ofte at elever og foreldre melder inn saker der en elev skal starte på en ny skole, eller at de melder inn saker når de ønsker å komme tilbake igjen til en tidligere skole etter et permanent skolebytte. Disse sakene blir som regel meldt inn fordi elevene og foreldrene er bekymret for hvordan skolemiljøet vil bli på den nye skolen.

Hvis det dreier seg om et fremtidig forhold på en skole eleven ikke går på når saken blir meldt til statsforvalteren, skal saken som hovedregel avises. Dette følger klart av ordlyden i opplæringsloven (oppl.) § 9 A-6 andre ledd tredje setning. Denne lyder slik

«[d]ersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal statsforvaltaren avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka **ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til statsforvaltaren** [våre uthevinger].»

Dere ønsker imidlertid avklart om dere i slike tilfeller også må vurdere om «*særlege grunnar gjer det urimeleg*» å avvise disse sakene. Dere ønsker med andre ord avklart om dette unntaket bare knytter seg til

fortidige forhold – og ikke fremtidige forhold – om skolemiljø, jf. oppl. § 9 A-6 andre ledd tredje setning.

Etter en alminnelig språklig forståelse av ordlyden «*det same gjeld*» i oppl. § 9 A-6 andre ledd tredje setning, er det ingenting som tyder på at dette bare viser til *fortidige* forhold om skolemiljø. Tvert imot tilsier ordlyden at særlige grunner-unntaket gjelder i alle tilfeller der saken ikke gjelder skolemiljøet på skolen der eleven går når saken blir meldt til statsforvalteren. Dette omfatter så vel fremtidige forhold, som fortidige forhold. Vi kan ikke se at det er støtte i andre rettskilder for å forstå ordlyden annerledes. Denne tolkningen av ordlyden er også i samsvar med Sivilombudets uttalelser¹ om denne bestemmelsen. I SOM 2019/561 skriver de blant annet at

«[n]år det konkrete innholdet i den aktuelle bestemmelsen skal fastlegges, mener ombudsmannen det er naturlig å ta utgangspunkt i hva som er en alminnelig språklig forståelse av lovteksten. Ordlyden i opplæringslova § 9 A-6, slik den ble vedtatt av Stortinget, taler for at det skal vurderes om det foreligger «særlege grunnar» til å realitetsbehandle en klage også når **saken gjelder miljøet ved en annen skole enn den skolen eleven går på når saken blir meldt til Fylkesmannen**. Utdanningsdirektoratet har også sagt seg enig i at dette er en naturlig tolkning av ordlyden [våre uthevinger].»

På bakgrunn av dette har vi kommet til at statsforvalteren også må vurdere særlige grunner-unntaket i saker som gjelder bekymringer for et *fremtidig* skolemiljø. Så lenge saken gjelder miljøet ved en annen skole enn den skolen eleven går på når saken blir meldt til statsforvalteren, skal de vurdere om særlige grunner gjør det urimelig å avvise saken, jf. oppl. § 9 A-6 andre ledd tredje setning.

Vår referanse: 2022/1259

Noter

1 Se SOM 2019/561 og 2020/4342.